Ф-ОБ-001/175-2

ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚ-ТҮРІК УНИВЕРСИТЕТІ

Спорт және өнер факультеті

«БЕКІТЕМІН»
Қабылдау комиссиясының
төрайымы, университет ректоры
_____________Ж.Темірбекова
«22» 05 2025 ж.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Дайындау бағыты:	6В021- Өнер
Білім беру бағдарлама тобы:	В028- Хореография

Түркістан – 2025

Құрастырғандар:
ҚР Мәдениет қайраткері, аға оқытушы ________________Г.Тауекелова
ҚР Мәдениет саласының үздігі, аға оқытушы ___________ Т.Мұстапаева

Шығармашылық емтихан бағдарламасы «Орындаушылық өнер» кафедрасының мәжілісінде талқыланды. Хаттама №..8..
«..08..»........сәуір.......2025 ж.

Кафедра меңгерушісі, ҚР Мәдениет саласының үздігі ________Д.Ельжанов

Факультеттің оқу-әдістемелік комитетінде мақұлданды,
Хаттама №..8... «...10....».....сәуір..........2025 ж.

Оқу-әдістемелік комитет төрағасы _______________ Ұ.А.Кулетова

Факультет деканы _____________ А.О.Рахымжанов

Келісілді:
Академиялық мәселелер вице-ректоры _______________Э.Идрисова

Университет оқу-әдістемелік комитетінде бекітілді,
Хаттама №..10.. «...22....».........05..........2025ж.

Мазмұны

1.	Жалпы ережелер	4
2.	Емтиханның мақсаты мен міндеттері	4
3.	Емтиханды ұйымдастыру тәртібі	5
4.	Аппеляция	5
5.	І-шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау өлшемі	5
6.	ІІ-шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау өлшемі	7
7.	Ұсынылатын әдебиеттер тізімі	10

1.ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

В028 – «Хореография» білім беру бағдарламалары тобы бойынша шығармашылық емтихан өткізудің осы бағдарламада берілген шығармашылық емтихандардың талаптары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» № 600 бұйрығы негізінде жасалған.

Шығармашылық емтихандарды өткізу шығармашылық емтиханды талап ететін білім беру бағдарламалары тобы бойыншаоқуға түсуші құжат тапсырған жоғары оқу орнындажүргізіледі.

В028 – «Хореография» білім беру бағдарламалары тобы бағыты бойынша талапкерлерді қабылдауға арналған шығармашылық емтиханның жеке алғышарттарының мүмкіндіктерін анықтау. Өтініш берушінің біліктілігіне сәйкес келетін кәсіби тапсырмаларды орындатып шығармашылық дайындығын анықтау.

Шығармашылық емтихан өткізілетін күндерді үлгі ережеде көрсетілген мерзімге сәйкес университет қабылдау комиссиясы белгілейді және шығармашылық емтихандар дәстүрлі форматта өткізіледі.

Шығармашылық емтиханның нәтижелері бойынша оқуға түсушіге шығармашылық емтиханды тапсыру орнына қарамастан, жоғары оқу орнына ақылы негізде оқуға түсу үшін ведомостан үзінді беріледі.

2. Емтиханның мақсаты мен міндеттері

Шығармашылық емтиханның мақсаты «Хореография» білім беру бағдарламасы бойынша біліктілік алуға тілек білдірген Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің «Хореография» мамандығына құжат тапсырған оқуға түсушілер арасынан шығармашылық және өнер мамандығына бейімі, кәсіби хореограф үшін аса қажетті шығармашылық және ұйымдастырушылық қабілеті бар дарынды жастарды іріктеп алу және келешекте олардың осы сала бойынша жоғары білім алуына жол ашып, бағыт-бағдар беру.

«Хореография» білім беру бағдарламасына түсемін деген талапкер міндетті түрде шығармашылық емтихан тапсырады. Шығармашылық емтихан – оқуға түсушілердің хореографиялық қабілетін айқындай түседі.

Шығармашылық білім беру бағдарламасына оқуға түсетін азаматтар таңдаған жоғары оқу орындарының қабылдау комиссиялары өткізетін «Хореография» мамандығына түсу үшін екі шығармашылық емтихандарын тапсырады.

«Хореография» білім беру бағдарламасы бойынша тапсырылатын шығармашылық емтихандар:

1. Бірінші шығармашылық емтихан «Орындау шеберлігі» бойынша тәжірибелік көрсетілім;
2. Екінші шығармашылық емтихан «Коллоквиум». Балетмейстр өнер бойынша тәжірибелік жұмыс;

3. Емтиханды ұйымдастыру тәртібі

«Хореография» білім беру бағдарламасы бойынша оқуға түсушілердің құжаттары 2025 жылдың 20 маусым мен 7 шілде аралығында дәстүрлі форматта қабылданады.

Шығармашылық емтихандар үлгі ережеде көрсетілген мерзімге сәйкес 2025 жылдың 8-13 шілде аралығында өткізіледі.

Шығармашылық емтихандарды өткізу үшін «Орындаушылық өнер» кафедрасы меңгерушісінің ұсынысы негізінде, университет қабылдау комиссиясы басшылығының бұйрығымен шығармашылық емтихандарды қабылдау комиссиясы құрылады. Шығармашылық емтихандар видео немесе аудио жазбамен қамтылған аудиторияларда (орындарда) өткізіледі.

Шығармашылық емтихан қорытындысы еркін түрде комиссия хаттамасымен рәсімделеді және нәтижелерді хабарлау үшін қабылдау комиссиясының жауапты хатшысына (оның орынбасарына) беріледі. Комиссия хаттамасына төрағаның және барлық қатысқан комиссия мүшелерінің қолы қойылады.

4. Апелляция

Қабылдау емтихандарын өткізу кезеңінде шығармашылық емтиханға қойылатын талаптарды сақтау, даулы мәселелерді шешу, тиісті емтихандарды тапсырушы адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында Ректор бұйрығымен, төрағасын қоса алғанда, құрамы тақ саннан тұратын апелляциялык комиссия құрылады.

Апелляцияға өтінішті шығармашылық емтихан тапсырған тұлға апелляциялық комиссия төрағасының атына өтінішті өз атынан береді және шығармашылық емтихан нәтижелері жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13:00-ге дейін қабылданады және апелляциялық комиссия өтінішті бір жұмыс күні ішінде қарайды.

Апелляциялық комиссияның шешімі отырысқа оның құрамының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеу туралы апелляция жөніндегі шешім қатысып отырған Комиссия мүшелері санының көпшілік даусымен қабылданады.

Апелляциялык комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда төрағаның дауысы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға және қатысып отырған комиссияның барлық мүшелері қол қойған хаттамамен ресімделеді.

5. Бірінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен шарттары, бағалау көрсеткіштері

Бірінші шығармашылық емтихан «Орындау шеберлігі» бойынша тиәжірбиелік көрсетілім. Бұл жерде оқуға түсуші алдын ала өзінің

дайындаған әртүрлі стильдегі 2-3 шығармасын орындап көрсетеді. Сонымен қоса олар төмендегі қойылымдарды орындауы керек:

- Станок жанындағы классикалық экзерсис (би жаттығулары);
- Зал ортасындағы экзерсис (би жаттығулары).

Бірінші шығармашылық емтихан бойынша бағалау көрсеткіштері төмендегідей бағаланады:

І-шығармашылық емтихан бойынша бағалау өлшемі:

№	Балл мөлшері	Баллдың бағаға сәйкестігі	«Орындаушылық шеберлік » емтиханының нәтижесі
1	**«45-35» балл**	«5-өте жақсы»	Орындалған би жаттығулар өте жоғары деңгейде, барлық қозғалыстар талапқа сәйкес орындалған. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) және қозғалыс координациясы өте жақсы. Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті өте жоғары. Орындаушылық тәсілі өте жақсы. Музыкалық қабілеті жоғары. Ырғақ өлшемі қалыптасқан. Қол-аяқ қалыптары, денені ұстау, бас және бет пішін көрсету икемділігі өте жоғары;
2	**«34-25» балл**	«4-жақсы»	Би жаттығуларын орындау техника заңдылықтарысақталған. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) және қозғалыс орнықты ұстау координациясы жақсы. Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті жақсы. Орындаушылық тәсілі өте жақсы. Музыкалық қабілеті және ырғақ өлшемі жақсы. Қол-аяқ қалыптары, денені ұстау, бас және бет пішін көрсету икемділігі өте жақсы.
3	**«24-5» балл**	«3-қанағаттанарлық»	Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті орташа. Орындаушылық тәсілі орташа. Музыкалық қабілеті және ырғақ өлшемі орташа.
4	**«4-0» балл**	«2-қанағаттанарлық-сыз»	Би жаттығуларын орындау кезінде дене мүшелерінін қозғалыстары орташа. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) орташа, қимылы орнықты, дене ұстау кезінде координациясының кемшіліктер бар. Би

			қозғалысының есте сақтау қабілеті жақсы. Ырғақ өлшемі қалыптасқан. Аяқ және қол қалыптары, денені қою, бас және бет пішін көрсету икемділігі орташа. Ырғақ өлшемі қалыптасқан. Аяқ және қол қалыптары, денені қою, бас және бет пішін көрсету икемділігі орташа. Би жаттығуларын төмен деңгейде. Би орындау қабілеті және координациясы жоқ.

6.Екінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен шарттары, бағалау көрсеткіштері

Коллоквиум. Балетмейстр өнері бойынша тәжірибелік жұмыс көрсетеді (техникалық үзінділер) және ауызша сұрақтарға жауап береді. Емтиханды бағалау кезінде келесі қабілетімен білім деңгейі ескеріледі:

1. Өзін-өзі сахнада ұстауы тұрысы:
2. Қазақстанда кәсіби қазақ би мектебінің қалыптасуына үлесін қосқан балетмейстерлерді атаңыз?
3. Қазақ биіндегі аяқ қалыптары қанша түрге бөлінеді?
4. Кәсіпқой биші Шара Жиенқұлованың шығармашылығы.
5. Станок жанындағы толық және жартылай отырудың әдістемесі.
6. Балетмейстер Д.Абировтың қазақ балеттері мен қойылымдары.
7. Аяқты табанмен еденге жылжытып 3 бағыттың біріне шығарудың әдістемесі.
8. Балетмейстер Б.Аюхановтың шығармашылығы.
9. Аяқты кіші тастау, аяқ ұшы, өкше, өтпелі.
10. О.Всеволодская-Голушковичтің шығармашылығы.
11. Өкше қимылына арналған жаттығулар.
12. Меңтай Тілеубаевтың қазақ биінің қалыптасуына қосқан үлесі.
13. Еденде шеңбер жасай аяқты қозғау (en dehors et en dedans).
14. Тізені ішке, сыртқа бұру.
15. Қазақ биіндегі ерекше қол қалыптары (Қошқар мүйізі, кереге көз, сыйлық, үлкен сыйлық) т.б.
16. Айжан қыз биіндегі элементтері.
17. Атшабыстың түрлері.
18. Алтынай биінің элементтері.
19. Аяқты бір қалыпты көтере 90°-қа ашу.
20. Шолпы биінің элементтері.
21. Шалғы қимылын 90° және одан жоғары градусқа орындау.
22. Қайнар бұлақ элементінің орындалуы.

23. Қазақ биі пәнінің мақсаттары мен міндеттері.
24. Жалын элементтеріне комбинация құрастыру.
25. Денені ию (port de bras) орындалуы.
26. Ұршық қимылының орындалуы.
27. Балетмейстер Д.Абировтың қазақ би мұрасына енген билері.
28. Айналулардың әдістемесі.
29. Молдас Сылқым элементінің орындалуы.
30. Қол қалыптары мен қосымша қалыптардың қанша түрі бар?
31. Қазақстанда кәсіби қазақ би мектебінің қалыптасуына үлесін қосқан балетмейстерлерді атаңыз?
32. Қазақ биіндегі аяқ қалыптары қанша түрге бөлінеді?
33. Кәсіпқой биші Шара Жиенқұлованың шығармашылығы.
34. Станок жанындағы толық және жартылай отырудың әдістемесі.
35. Балетмейстер Д.Абировтың қазақ балеттері мен қойылымдары.
36. Аяқты табанмен еденге жылжытып 3 бағыттың біріне шығарудың әдістемесі.
37. Балетмейстер Б.Аюхановтың шығармашылығы.
38. Аяқты кіші тастау, аяқ ұшы, өкше, өтпелі.
39. О.Всеволодская-Голушковичтің шығармашылығы.
40. Өкше қимылына арналған жаттығулар.
41. Меңтай Тілеубаевтың қазақ биінің қалыптасуына қосқан үлесі.
42. Еденде шеңбер жасай аяқты қозғау (en dehors et en dedans).
43. Тізені ішке, сыртқа бұру.
44. Қазақ биіндегі ерекше қол қалыптары (Қошқар мүйізі, кереге көз, сыйлық, үлкен сыйлық) т.б.
45. Айжан қыз биіндегі элементтері.
46. Атшабыстың түрлері.
47. Алтынай биінің элементтері.
48. Аяқты бір қалыпты көтере 90°-қа ашу.
49. Шолпы биінің элементтері.
50. Шалғы қимылын 90° және одан жоғары градусқа орындау.
51. Қайнар бұлақ элементінің орындалуы.
52. Қазақ биі пәнінің мақсаттары мен міндеттері.
53. Жалын элементтеріне комбинация құрастыру.
54. Денені ию (port de bras) орындалуы.
55. Ұршық қимылының орындалуы.
56. Балетмейстер Д.Абировтың қазақ би мұрасына енген билері.
57. Айналулардың әдістемесі.
58. Молдас Сылқым элементінің орындалуы.
59. Шолпы биінің элементтері.
60. Шалғы қимылын 90° және одан жоғары градусқа орындау.

Екінші шығармашылық емтихан бойынша бағалау көрсеткіштері төмендегідей бағаланады:

№	Балл мөлшері	Баллдың бағаға сәйкестігі	«Орындаушылық шеберлік » емтиханының нәтижесі
1	**«45-35» балл**	«5-өте жақсы»	Орындалған би жаттығулар өте жоғары деңгейде, барлық қозғалыстар талапқа сәйкес орындалған. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) және қозғалыс координациясы өте жақсы. Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті өте жоғары. Орындаушылық тәсілі өте жақсы. Музыкалық қабілеті жоғары. Ырғақ өлшемі қалыптасқан. Қол-аяқ қалыптары, денені ұстау, бас және бет пішін көрсету икемділігі өте жоғары;
2	**«34-25» балл**	«4-жақсы»	Би жаттығуларын орындау техника заңдылықтарысақталған. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) және қозғалыс орнықты ұстау координациясы жақсы. Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті жақсы. Орындаушылық тәсілі өте жақсы. Музыкалық қабілеті және ырғақ өлшемі жақсы. Қол-аяқ қалыптары, денені ұстау, бас және бет пішін көрсету икемділігі өте жақсы.
3	**«24-5» балл**	«3-қанағаттанарлық»	Есту, тыңдау, би қозғалысының есте сақтау қабілеті орташа. Орындаушылық тәсілі орташа. Музыкалық қабілеті және ырғақ өлшемі орташа.
4	**«4-0» балл**	«2-қанағаттанарлық-сыз»	Би жаттығуларын орындау кезінде дене мүшелерінін қозғалыстары орташа. Дене мүшелерінің икемділігі (пластика) орташа, қимылы орнықты, дене ұстау кезінде координациясының кемшіліктер бар. Би қозғалысының есте сақтау қабілеті жақсы. Ырғақ өлшемі қалыптасқан. Аяқ және қол қалыптары, денені қою, бас және бет пішін көрсету икемділігі төмен.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Классикалық зерттеулер. Оқулық 2014 .Л.П.Сарынова, Л.И. Богатенкова, О.В.Всеволодская-Голушкевич Д.Әбіров.
2. Хореография өнерінің тарихы мен теориясы. Оқулық Из-дат. Маркет, 2016 Д.Әбдіров.
3. А.Құлбаев «Сыр мен сымбат » А., 2005
4. Әлем халықтарының билері. Оқу- құралы Түркістан қ., «Тұран» баспаханасы, 2020ж.Ж.Уразбаева,М.Жүсіпбаев,
5. Дуэттік классикалық би. » Оқулық Алматы: КазНАИ им. Т.К.Жургенова, 2018. Д.В.Сушков.
6. Ізім, Т. Қазақ биін оқытудың теориясы мен әдістемесі: оқулық Т. Ізім, А. Кульбекова. - Алматы : Эверо, 2015.
7. Приглашение на танец . Ридерз Дайджест, 2003
8. Еуропалық билерді оқытудың теориясы мен әдістемесі. Оқулық . Алматы, 2015. «Goodprint» Ә.Т.Исалиев.